

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kansaneläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kansaneläkelakiin, tukilisälakiin, eläkkeensaajien asumistukilakiin ja rintamasotilaseläkelakiin tehtäviksi eräitä vuoden 1982 alusta voimaan tulleeseen sosiaalivakuutusetuksien verouudistukseen liittyviä teknisluonteisia muutoksia, jotka koskevat päivärahojen, haittarahan sekä kuntoutus- ja työllisyyskoulutusajan etuuksien vuosituloksi luke-

mistä. Myös kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen alkamisaikaa koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että työttömyyseläke voisi alkaa samanaikaisesti kansaneläke- ja työeläkejärjestelmässä. Työttömyyseläkkeensaajan tullessa työkyvyttömäksi hänellä olisi välittömästi oikeus

kansaneläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen.

Pitkäaikaissairaita koskeviin vuoden 1980 heinäkuun alusta voimaan tulleisiin maksujärjestelmämuutoksiin liittyen ehdotetaan tarkennettaviksi kansaneläkelain säännöksiä, jotka koskevat eläkkeen maksamista laitoshoidossa olevalle vakuutetulle.

Sosiaalivakuutusetuksien verotukseen liittyviä tuloksilukemissäännöksiä ehdotetaan sovellettaviksi vuoden 1982 alusta. Pitkäaikaissairaita koskevia määräyksiä sovellettaisiin tulevan lokakuun alusta lukien. Muut muutokset tulisivat voimaan välittömästi lakien tultua vahvistetuiksi.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Päivärahojen, haittarahan sekä kuntoutus- ja koulutusetujen tuloksi lukeminen

Sosiaalietuuksien verotusta koskeva uudistus (Sove) tuli voimaan vuoden 1982 alusta. Sairausvakuutuslain muuttamisesta annetulla lailla (471/81) ja tapaturmavakuutuslain muuttamisesta annetulla lailla (526/81) näiden la-

kien mukaisten päivärahojen määrät saatettiin entistä tehokkaammin vastaamaan ansiotulojen menetystä. Samalla ne tulivat veronalaiseksi tuloksi. Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha säädettiin myös ensisijaiseksi työeläkkeeseen nähden. Soven seurauksena päivärahojen ansiotulojen menetystä korvaava luonne korostui ja ne voidaan rinnastaa vakuutetun toimentuloa arvioitaessa työtuloon.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan kansaneläkelakiin (347/56), tukilisälakiin (590/78)

ja rintamasotilaseläkelakiin (119/77) tehtäviksi muutokset, joiden mukaan työkyvyttömyyden perusteella maksettavat päivärahat ja niihin rinnastettavat korvaukset luettaisiin tuloksi samalla tavoin kuin työtulo. Menettely vastaa kansaneläkejärjestelmän kokonaisuudistuksen toista ja kolmatta vaihetta koskevassa lainsäädännössä (103—112/82) omaksuttuja periaatteita. Uudistuksen II A-vaiheessa vuoden 1983 alusta ei työtuloa eikä päivärahakorvauksia lueta tuloksi kansaneläkkeen lisäosaa määrättäessä. Soven päämäärät huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista käsitellä näitä tulolajeja samalla tavoin jo vuonna 1982.

Edellä mainitun tapaturmavakuutuslain muutoksen yhteydessä kansaneläkelain 30 §:ää on vuoden 1982 alusta muutettu (527/81) siten, että tukiosaa määrättäessä tapaturmavakuutuslain mukaisista etuuksista luetaan tuloksi vain tapaturma- ja perhe-eläke. Lainkohtaan tulisi teknisenä korjauksena lisätä tapaturmavakuutuslain mukaiset elinkorko ja huoltoeläke, joita maksetaan ennen 1 päivää tammikuuta 1982 sattuneen tapaturman perusteella ja jotka vastaavat uuden lain mukaista tapaturma- ja perhe-eläkettä.

Tapaturmavakuutuslain mukaista haittarahaa ei mainitun kansaneläkelain muutoksen jälkeen vuoden 1982 alusta lueta tuloksi tukiosaa määrättäessä. Haittarahahan korvaa lähinnä sellaisia tapaturman seurauksia, joita ei voida määrittellä täsmällisin taloudellisin mitoin eli niin sanottua immateriaalista haittaa. Kohtuullisena ei voida pitää, että tällaisen haitan perusteella maksettava etuus kaventaisi tiukasti tarveharkintaistakaan toimeentuloturvaa. Tämän vuoksi haittaraha ehdotetaan muutettavaksi etuoikeutetuksi tuloksi tukiosan lisäksi myös tukilisässä, asumistuessa ja rintamasotilaseläkkeessä.

Vuoden 1982 alusta tuloksi ei tukiosassa lueta tapaturmavakuutuslainsäädännön perusteella kuntoutuksena annettavia koulutuksen ajalta maksettavia etuuksia. Tarkoituksenmukaista on, ettei muutakaan eläkkeensaajan tai hänen puolisonsa saamaa kuntoutuksena annettavan koulutuksen ajalta maksettavaa koulutusetuutta eikä työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) perusteella maksettavaa etuutta luettaisiin tuloksi. Näitä yleensä lyhytaikaisia etuuksia on kansaneläkelaiissa tarkoitettuna jatkuvana tulona arvioitu nykyisin olevan vain muutamalla sadalla eläkkeensaajalla.

1.2. Työttömyys- ja työkyvyttömyyseläkkeen alkamisaika eräissä tapauksissa

Työntekijäin eläkelain 4 c §:n muuttamisesta annetulla lailla (745/81) varhennettiin työttömyyseläkkeen alkamisaikaa niissä tapauksissa, joissa työttömyyseläke myönnetään valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaisen päiväavustuksen enimmäismäärän, nykyisin 500 päivän perusteella. Eläkeoikeus alkaa näissä tapauksissa työvoimaviranomaisen todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta. Kansaneläkelain mukaisen työttömyyseläkkeen alkamisaikaa koskevaa kansaneläkelain 39 §:n 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan sisällöltään sanottua työeläkelain muutosta. Samalla ehdotetaan, että työttömyyseläke voitaisiin muulloinkin myöntää hakemukseen nähden takautuvasti samalla tavoin kuin kansaneläkelain mukainen vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke. Tällöin kansaneläke- ja työeläkejärjestelmän mukaisen työttömyyseläkkeen alkamisaika olisi sama edellyttäen, että molempia on haettu saman kalenterikuukauden aikana.

Antaessaan esityksen eduskunnalle edellä mainituksi Sovelainsäädännöksi (HE n:o 54/1981 vp.) hallitus ilmoitti esityksen perusteissa tarkoituksenaan olevan selvittää mahdollisuudet muuttaa kansaneläkelain mukaista työttömyyseläkkeen ja työkyvyttömyyseläkkeen yhteensovittamista siten, että vakuutettu saisi työttömyyseläkkeen jälkeen välittömästi työkyvyttömyyseläkkeen.

Jos työttömyyseläkkeensaaja tulee työkyvyttömäksi, hänellä on yleensä oikeus työttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen saada ensin sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa. Kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen voi alkaa päivärahaoikeuden päättymistä seuraavan kuukauden alusta ja työntekijäin eläkelain (395/61) mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen niin sanotun sairauspäivärahan ensisijaisuusajan päättymistä seuraavan kuukauden alusta.

Pitkään työttömänä olleet saavat useimmiten vain sairausvakuutuslain mukaisen vähimmäispäivärahan 27,50 markkaa päivää kohti, koska päivärahaa korottavia työtuloja ei yleensä ole. Vakuutetun saadessa työkyvyttömyydestään vähimmäispäivärahan suuruisen korvauksen, on toimeentuloturva työttömyyseläkkeiden tasoa alhaisempi. Jos työkyvyttömyyseläke voi-

taisiin myöntää työttömyyseläkkeensaajalle työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, merkitsi se jo vakiintuneen toimeentuloturvatason säilymistä ennallaan, koska työttömyys- ja työkyvyttömyyseläke ovat samansuuruisia. Myös järjestelmien täytäntöönpanon kannalta olisi tarkoituksenmukaista, että työttömyyseläkkeellä oleva saisi heti työkyvyttömyyseläkkeen.

Eläkkeensaajan toimeentulon tasoa silmällä pitäen työkyvyttömyyseläke olisi tarkoituksenmukaista myöntää ilman sitä edeltänyttä päivähajaksoa myös niissä tapauksissa, jolloin työkyvyttömäksi tullut henkilö saa työeläkejärjestelmän mukaista työttömyyseläkettä ja rintamasotilaseläkelain mukaista rintamasotilaseläkettä. Edellä olevan johdosta ehdotetaan kansaneläkelain 39 §:ää muutettavaksi tältä osin.

1.3. Eläkkeen maksaminen

Kansaneläkelain 42 §:n 1 momentin (767/70) mukaan eläkkeen maksaminen keskeytetään vähintään kolme kuukautta kestävä vankeusrangaistuksen ajalta ja asetuksella tarkemmin määrätyissä tapauksissa eläkkeensaajan jouduttua vähintään kolme kuukautta kestävä julkiseen laitoshoidon. Mielisairaalassa hoidettavalle niin sanotulle kriminaalipotilaalle maksetaan kuitenkin eläkkeestä käyttöraha, jonka suuruus vahvistetaan asetuksella.

Edellä mainittua eläkkeen keskeyttämisajankohtaa koskevaa määräystä olisi selvennettävä siten, että se vastaisi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen (39/1889) 2 luvun 2 §:n sanamuotoa. Hoidon maksuttomuus tulisi lisätä lakiin eläkkeen keskeyttämisen edellytykseksi. Keskeytystapaukset luettelaisiin edelleen asetuksessa.

Myöskään kansaneläkelain 42 §:n 1 momentissa olevat viittaukset mielisairaslain (187/52) kriminaalipotilasta koskeviin pykäliin eivät mielisairaslain muutoksen (521/77) jälkeen ole ajan tasalla. Laissa riittäisi viittaus ainoastaan mielisairaslakiin.

Sosiaalilautakunnalla on kansaneläkelain 43 §:n 1 momentin mukaan oikeus nostaa sellaisen eläkkeensaajan eläke, joka saa huoltoapulain mukaisesti laitoshoidon. Kansaneläkelain

43 §:n 2 momentin nojalla on valtion, kuntaliiton tai uskonnollisen yhdyskunnan omistamalla laitoksella oikeus nostaa eläke tapauksissa, jossa kunta ei välittömästi vastaa hoitokustannuksista. Sosiaalilautakunnan tai laitoksen on aina maksettava eläkkeensaajalle itselleen käyttörahana eläkkeen ja hoitomaksun erotus, kuitenkin vähintään asetuksella säädettävä määrä.

Huoltoapulain 1 päivästä heinäkuuta 1980 voimaan tulleen muutoksen (1/80) jälkeen laitoshoidon ei enää anneta huoltoapuna, joten kansaneläkelain 43 §:n soveltamisala on kaivannut olennaisesti. Sanotun huoltoapulain muutoksen jälkeen sosiaalilautakunnat eivät enää huolehdi esimerkiksi sellaisten henkilöiden laitoshoidomaksuista, jotka ovat terveydenhuollon laitoksissa. Eläke tulisikin voida maksaa sille kunnalliselle lautakunnalle tai kuntaliitolle, joka on määrännyt hoitomaksun ja huolehtii sen perimisestä.

Eräissä tapauksissa eläkkeensaajan taloudellisista asioista ja laitoshoidomaksujen perimisestä huolehtii käytännössä hoitolaitos. Hoitolaitosten oikeutta nostaa eläke tulisikin laajentaa koskemaan myös yhden kunnan omistamia sekä eräitä yksityisiä hoitolaitoksia.

Viranomaisen tai hoitolaitos voisi nostaa eläkkeen vain eläkkeensaajan tai hänen holhoajansa tahdosta, ellei eläkkeensaaja ole kykenemätön hoitamaan raha-asioitaan. Eläke saataisiin käyttää vain samana aikana annetun laitoshoidon maksuihin.

Pysyvässä laitoshoidossa oleville maksettavaa käyttörahaa koskeva kansaneläkeasetuksen säännös saatetaan vastaamaan huoltoapulaissa tarkoitettua laitoshoidon maksuista annetun asetuksen (314/80) pysyvässä laitoshoidossa oleville maksettavaa käyttörahaa koskevia määräyksiä.

Kansaneläkelain 44 §:ään tulisi tehdä eräitä sanamuodon tarkistuksia sekä lisätä selvennettävä maininta holhouslain ensisijaisuudesta. Esiintyneiden epäkohtien korjaamiseksi säännöstä olisi muutettava siten, että kun eläke esitetään maksettavaksi muulle yksityishenkilölle kuin eläkkeensaajalle itselleen, sosiaalilautakunnalla ei olisi päätösvaltaa asiassa vaan sitä pelkästään kuulutaisiin. Vastaanottajaksi esitetyn tulisi suostua esitykseen. Pykälään tulisi lisätä myös määräys siitä, että eläke on ensisijaisesti käytettävä sen kuukauden huoltoon, jolta eläke maksetaan.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Päivärahan rinnastamisesta työtuloon aiheutuu kansaneläkejärjestelmälle lisäkustannuksia noin 1,5 miljoonaa markkaa.

3. Voimaantulo

Sove-uudistukseen liittyviä kansaneläkelain 30 §:n, tukiliselain 7 §:n, eläkkeensääjien asu-

mistukilain 6 §:n ja rintamasotilaseläkelain 8 §:n muutoksia ehdotetaan sovellettaviksi jo vuoden 1982 alusta. Pitkäaikaissairaanhoidon maksujärjestelyyn liittyvät kansaneläkelain 42, 43 ja 44 §:n muutokset olisi tarkoituksenmukaista saattaa voimaan 1 päivästä lokakuuta 1982 lukien. Muut muutokset tulisivat voimaan välittömästi lakien tultua hyväksytyiksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 30 §:n 4 momentin 14 a kohta ja 6 momentti, 39 §:n 5 momentti, 42 §:n 1 momentti sekä 43 ja 44 §, sellaisina kuin niistä ovat 30 §:n 4 momentin 14 a kohta 10 päivänä heinäkuuta 1981 annetussa laissa (527/81) ja 6 momentti 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (588/78), 39 §:n 5 momentti 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (499/71) sekä 42 §:n 1 momentti 11 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (767/70), sekä

lisätään 30 §:n 4 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa, uusi 14 b kohta sekä 39 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1965 ja 12 päivänä tammikuuta 1973 annetuilla laeilla (705/65 ja 8/73) sekä mainituilla 11 päivänä joulukuuta 1970 ja 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetuilla laeilla, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi ja muutettu 5 momentti 6 momentiksi, seuraavasti:

30 §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

14 a) pakollista tapaturmavakuutusta koskevien eri lakien mukaisista etuuksista muuta kuin tapaturma- ja perhe-eläke, elinkorko ja huoltoeläke;

14 b) työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi tahi työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) perusteella koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;

Mitä työtulolla tässä pykälässä tarkoitetaan, säädetään asetuksella, kuitenkin siten, että työtuloksi rinnastetaan myös työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava ansionmenetyksen korvaus.

39 §

Poiketen siitä, mitä edellä 3 momentissa on säädetty, alkaa oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos vakuutettu on tullut työkyvyttömäksi työttömyyseläkettä saadessaan.

Samoin vakuutetulla on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos hän rintamasotilaseläkettä saadessaan on tullut työkyvyttömäksi ja hän tuolloin on saanut työntekijän eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, säännösten tai määräysten taikka merimieseläkelain (72/56) mukaista työttömyyseläkettä.

Tämän pykälän 1 momenttia sovellettaessa työttömyyseläke myönnetään kuitenkin aikaisintaan 22 c §:n 1 momentissa mainitun todistuksen antamista seuraavan kolmannen kuukauden alusta lukien tai, jos eläke myönnetään päiväavustuksen enimmäismäärän täyttymisen perusteella, sanotun todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta lukien.

42 §

Eläkkeen maksaminen keskeytetään vähintään kolme kuukautta kestävä vankeusrangaistuksen alkamista seuraavan kuukauden alusta lukien. Samoin eläkkeen maksaminen keskeytetään seuraavan kuukauden alusta, kun eläkkeensaaja on joutunut asetuksessa määrättyyn, vähintään kolme kuukautta kestävä julkiseen laitoshoitoon, josta ei ole määrätty perittäväksi maksua hoidettavalta. Jos eläkkeen maksaminen on keskeytetty mielisairaslaissa tarkoitetuissa tapauksissa, on eläkkeestä kuitenkin maksettava eläkkeensaajalle hänen omaan käyttöönsä henkilökohtaisia tarpeita varten asetuksella erikseen vahvistettu eläkkeen osa.

43 §

Eläkkeensaajan ollessa laitoshoidossa tai sijoitettuna yksityiskotihoitoon, eläke voidaan maksaa eläkkeensaajan tai hänen holhoojansa suostumuksella taikka jos eläkkeen maksamista eläkkeensaajalle itselleen ei voida 44 §:n 1 momentissa mainitusta syystä pitää tarkoitustaan vastaavana, tällaisen hoidon ajalta siitä perittävien maksujen korvaamista varten sille kunnalliselle lautakunnalle tai kuntainliitolle, jonka alainen laitos on tai joka on sijoittanut eläkkeensaajan edellä mainittuun hoitoon.

Edellä 1 momentissa mainituin edellytyksin voidaan eläke maksaa myös sille laitokselle, jossa eläkkeensaaja on tai joka on sijoittanut eläkkeensaajan muualle hoitoon. Yksityisen ylläpitämälle laitokselle eläke voidaan maksaa

vain, jos eläkkeensaajan on sijoittanut sinne 1 momentissa mainittu viranomainen tai laitton, kunnan tai kuntainliiton omistama laitos, joka antaa maksamiseen suostumuksen.

Edellä 1 tai 2 momentin perusteella maksettusta eläkkeestä saadaan pidättää vain sen kuukauden aikana annettavasta hoidosta määrätty maksu, jolta eläke-erä suoritetaan. Heti eläke-erän eräännyttyä on eläkkeensaajalle itselleen hänen omaan käyttöönsä henkilökohtaisia tarpeita varten maksettava vähintään asetuksella erikseen vahvistettu eläkkeen osa, jollei eläkelaitos 44 §:n 1 momentissa mainitusta syystä ole päättänyt sen käyttämisestä tähän tarkoitukseen muulla tavoin.

44 §

Jos eläkkeen maksamista eläkkeensaajalle itselleen ei voida pitää tarkoitustaan vastaavana hänen elämäntapojensa, sairautensa tai muun erityisen syyn vuoksi eikä hänelle ole määrätty holhoojaa, eläkelaitos voi päättää, että eläke maksetaan eläkkeensaajan ja hänen 42 §:ssä tarkoitettujen omaistensa huoltoon käytettäväksi eläkkeensaajan asuinkunnan sosiaalilautakunnalle tai vastaanottajaksi esitetyn suostumuksella, sen jälkeen kun sosiaalilautakunta on kuultu, eläkkeensaajan puolisolalle tai muulle sopivalle henkilölle.

Edellä 1 momentin perusteella maksettavaa eläkettä saa käyttää annetun huoltoavun korvaamiseen vain sikäli kuin kysymys on huoltoapulain 34 §:n tarkoittamasta ennakosta. Muutoinkaan ei näin maksettua eläkettä ilman painavia syitä vastoin eläkkeensaajan tahtoa saa käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan huoltoon, jolta eläke-erä on suoritettu. Eläkkeensaajan ollessa 43 §:n tarkoittamassa hoidossa, on 1 momentin nojalla nostetun eläkkeen käyttämisestä laitoshoitomaksujen korvaamiseen voimassa, mitä 43 §:n 3 momentissa on säädetty.

Esityksen eläkkeen maksamisesta 1 momentin mukaisesti muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen voi tehdä eläkkeensaaja, hänen puolisonsa, muu omaisensa tai se, joka on pääasiallisesti huolehtinut hänestä, sosiaalilautakunta taikka kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto.

Tämän lain 30 §:n 4 momentin 14 a ja 14 b kohta sekä 6 momentti tulevat voimaan päivänä _____ kuuta 1982 ja niitä sovelletaan määrättäessä tukiosaa vuodelta 1982.

Tämän lain 42 §:n 1 momentti sekä 43 ja 44 § tulevat voimaan 1 päivänä lokakuuta 1982.

Tämän lain 39 §:n 4 ja 6 momentti tulevat voimaan _____ päivänä _____ kuuta 1982.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

tukilisälain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun tukilisälain (590/78) 7 §:n 6 momentti;
sekä

lisätään 7 §:n 4 momenttiin uusi 3 a ja 3 b kohta seuraavasti:

7 §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

3 a) tapaturmavakuutuslain (526/81) mukaista haittarahaa;

3 b) työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi tai työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) perusteella koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;

Työtulolla tarkoitetaan, mitä siitä on kansaneläkelain 30 §:n 6 momentin nojalla säädetty, kuitenkin siten, että työtuloksi rinnastetaan myös työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava ansionmenetyksen korvaus.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 1982 ja sitä sovelletaan määrättäessä tukilisää vuodelta 1982.

3.

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 6 §:n 2 momenttiin uusi 5 a ja 5 b kohta seuraavasti:

6 §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

5 a) tapaturmavakuutuslain (526/81) mukaista haittarahaa;

5 b) työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi annettavan tai työllisyyskoulu-

tuksesta annetun lain (31/76) perusteella koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 1982 ja sitä sovelletaan määrättäessä asumistukea vuodelta 1982.

4.

Laki**rintamasotilaseläkelain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain 8 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (1085/80); sekä *lisätään* 8 §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 30 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla, uusi 3 a ja 3 b kohta seuraavasti:

8 §

Vuosituloksi ei lueta:

3 a) tapaturmavakuutuslain (526/81) mukaista häittärahaa;

3 b) työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi tahi työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) perusteella koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;

Jos rintamasotilaseläkkeensaajan puoliso ei saa kansaneläkettä eikä rintamasotilaseläkettä, luetaan puolison työtulosta vuosituloksi vain se osa, joka ylittää 12 040 markkaa. Mitä työtulolla tarkoitetaan, säädetään asetuksella, kuitenkin

kin siten, että työtuloksi rinnastetaan myös työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava ansionmenetyksen korvaus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1982 ja sitä sovelletaan määrättäessä rintamasotilaseläkettä vuodelta 1982, kuitenkin siten, että lain 8 §:n 4 momenttia sovelletaan vain vuoden 1982 elokuun loppuun.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1976 lokakuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1982

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Marjatta Väänänen*

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 30 §:n 4 momentin 14 a kohta ja 6 momentti, 39 §:n 5 momentti, 42 §:n 1 momentti sekä 43 ja 44 §, sellaisina kuin niistä ovat 30 §:n 4 momentin 14 a kohta 10 päivänä heinäkuuta 1981 annetussa laissa (527/81) ja 6 momentti 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (588/78), 39 §:n 5 momentti 18 päivänä keäkuuta 1971 annetussa laissa (499/71) sekä 42 §:n 1 momentti 11 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (767/70), sekä lisätään 30 §:n 4 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa, uusi 14 b kohta sekä 39 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1965 ja 12 päivänä tammikuuta 1973 annetuilla laeilla (705/65 ja 8/73) sekä mainituilla 11 päivänä joulukuuta 1970 ja 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetuilla laeilla, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi ja muutettu 5 momentti 6 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

14 a) *tapaturmavakuutuslain (608/48) mukaisista etuuksista muuta kuin tapaturma- ja perhe-eläkettä;*

Mitä työtulolla tässä pykälässä tarkoitetaan, säädetään asetuksella.

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

14 a) *pakollista tapaturmavakuutusta koskevien eri lakien mukaisista etuuksista muuta kuin tapaturma- ja perhe-eläke, elinkorko ja huoltoeläke;*

14 b) *työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi tahti työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) perusteella koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;*

Mitä työtulolla tässä pykälässä tarkoitetaan säädetään asetuksella, kuitenkin siten, että työtuloksi rinnastetaan myös työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava ansionmenetyksen korvaus.

39 §

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa on säädetty, työttömyyseläke myönnetään 22 c §:n 1 momentissa mainitun todistuksen antamista seuraavan kolmannen kuukauden alusta lukien edellyttäen, että eläkettä on sitä ennen haettu.

Poiketen siitä, mitä edellä 3 momentissa on säädetty, alkaa oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos vakuutettu on tullut työkyvyttömäksi työttömyyseläkettä saadessaan. Samoin vakuutetulla on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos hän rintamasotilaseläkettä saadessaan on tullut työkyvyttömäksi ja hän tuolloin on saanut työntekijäin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, säännösten tai määräysten taikka merimieseläkelain (72/56) mukaista työttömyyseläkettä.

Tämän pykälän 1 momenttia sovellettaessa työttömyyseläke myönnetään kuitenkin aikaisintaan 22 c §:n 1 momentissa mainitun todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta lukien tai, jos eläke myönnetään päiväavustuksen enimmäismäärän täytty-misen perusteella, sanotun todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta lukien.

42 §.

Eläkkeen maksaminen keskeytetään seuraavan eläkejakson alkamisesta lukien, kun eläkkeensaaja on alkanut kärsiä vähintään kolme kuukautta kestävästä vapausrangaistuksesta, ja asetuksella määrättyissä tapauksissa silloin, kun eläkkeensaaja on joutunut julkiseen laitoshoittoon, jonka voidaan otaksua jatkuvan vähintään kolmen kuukauden ajan. Jos eläkkeen maksaminen on keskeytetty mielisairaslain (187/52) 34 §:n 2 momentissa ja 35 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, saadaan eläkkeensaajalle kuitenkin suorittaa hänen omaan käyttöön henkilökohtaisia tarpeita varten asetuksella erikseen vahvistettu eläkkeen osa.

42 §

Eläkkeen maksaminen keskeytetään vähintään kolme kuukautta kestävästä vankeusrangaistuksen alkamista seuraavan kuukauden alusta lukien. Samoin eläkkeen maksaminen keskeytetään seuraavan kuukauden alusta, kun eläkkeensaaja on joutunut asetuksessa määrättyyn, vähintään kolme kuukautta kestävästä julkiseen laitoshoittoon, josta ei ole määrätty perittäväksi maksua hoidettavalta. Jos eläkkeen maksaminen on keskeytetty mielisairaslaisissa tarkoitetuissa tapauksissa, on eläkkeestä kuitenkin maksettava eläkkeensaajalle hänen omaan käyttöön henkilökohtaisia tarpeita varten asetuksella erikseen vahvistettu eläkkeen osa.

43 §.

Jos eläkkeensaaja huoltoapulain mukaisesti saa laitoshoidtoa tai hoitoa yksityiskodissa, eläkelaitos voi sosiaalilautakunnan esityksestä päättää, että tällaisen hoidon ajalta suoritettava eläke maksetaan lautakunnalle käytettäväksi eläkkeensaajan hoitokustannusten korvaamiseen. Sosiaalilautakunnan on tällöin, jollei eläkelaitos 44 §:n mukaisesti ole toisin määrännyt, heti eläke-erän eräännyttyä annettava eläkkeensaajalle itselleen hänen omaan käyttöön henkilökohtaisia tarpeita varten asetuksella erikseen vahvistettu eläkkeen osa tai, jos tämä eläkkeen osa on pienempi sitä määrää, jolla eläke ylittää huoltoapulain mukaisesti laitos- tai yksityiskotihoidosta suoritettut kustannukset, viimeksi mainittu määrä.

Laki on sama eläkkeen maksamisesta laitokselle, jos eläkkeensaaja muussa kuin 42 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa saa val-

43 §

Eläkkeensaajan ollessa laitoshoidossa tai sijoitettuna yksityiskotihoitoon, eläke voidaan maksaa eläkkeensaajan tai hänen holhoojansa suostumuksella taikka jos eläkkeen maksamista eläkkeensaajalle itselleen ei voida 44 §:n 1 momentissa mainitusta syystä pitää tarkoitustaan vastaavana, tällaisen hoidon ajalta siitä perittävien maksujen korvaamista varten sille kunnalliselle lautakunnalle tai kuntainliitolle, jonka alainen laitos on tai joka on sijoittanut eläkkeensaajan edellä mainittuun hoitoon.

Edellä 1 momentissa mainituin edellytyksin voidaan eläke maksaa myös sille laitokselle, jossa eläkkeensaaja on tai joka on sijoittanut

Voimassa oleva laki

tion, kuntayhtymän tai uskonnollisen yhdyshenkilön laitoksessa sellaista hoitoa, jonka kustannuksista kunta ei välittömästi vastaa, kuitenkin niin, että esityksen eläkkeen maksamisesta tekee laitoksen johtaja.

44 §.

Jos eläkkeen maksamista eläkkeensaajalle itselleen ei voida pitää tarkoitustaan vastaavana hänen elämäntapojensa, mielentilansa tai ruumiillisen taikka henkisen heikkoutensa tabi muun erityisen syyn vuoksi, eläkelaitos voi päättää, että eläke maksetaan eläkkeensaajan ja hänen 42 §:ssä tarkoitettujen omaistensa huoltoon käytettäväksi eläkkeensaajan asuinkunnan sosiaalilautakunnalle tai sosiaalilautakunnan suostumuksella, sen jälkeen kun eläkkeen vastaanottajaksi ehdotettua on kuultu, eläkkeensaajan puolisolalle tai muulle sopivalle henkilölle.

Esityksen eläkkeen maksamisesta 1 momentin mukaisesti muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen voi tehdä eläkkeensaaja, hänen puolisonsa, muu omaisensa tai se, joka on pääasiallisesti huolehtinut hänen toimeentulostaan, taikka sosiaalilautakunta tabi eläkelaitoksen piiriasiamies.

Ehdotus

eläkkeensaajan muulle hoitoon. Yksityisen ylläpitämälle laitokselle eläke voidaan maksaa vain, jos eläkkeensaajan on sijoittanut sinne 1 momentissa mainittu viranomainen tai valtion, kunnan tai kuntainliiton omistama laitos, joka antaa maksamiseen suostumuksen.

Edellä 1 tai 2 momentin perusteella maksettusta eläkkeestä saadaan pidttää vain sen kuukauden aikana annettavasta hoidosta määrätty maksu, jolta eläke-erä suoritetaan. Heti eläke-erän eräännyttyä on eläkkeensaajalle itselleen hänen omaan käyttöönä henkilökohtaisia tarpeita varten maksettava vähintään asetuksella erikseen vahvistettu eläkkeen osa, jollei eläkelaitos 44 §:n 1 momentissa mainitusta syystä ole päättänyt sen käyttämisestä tähän tarkoitukseen muulla tavoin.

44 §

Jos eläkkeen maksamista eläkkeensaajalle itselleen ei voida pitää tarkoitustaan vastaavana hänen elämäntapojensa, sairautensa tai muun erityisen syyn vuoksi eikä hänelle ole määrätty holhoojaa, eläkelaitos voi päättää, että eläke maksetaan eläkkeensaajan ja hänen 42 §:ssä tarkoitettujen omaistensa huoltoon käytettäväksi eläkkeensaajan asuinkunnan sosiaalilautakunnalle tai vastaanottajaksi esitetyn suostumuksella, sen jälkeen kun sosiaalilautakunta on kuultu, eläkkeensaajan puolisolalle tai muulle sopivalle henkilölle.

Edellä 1 momentin perusteella maksettavaa eläkettä saa käyttää annetun huoltoavun korvaamiseen vain sikäli kuin kysymys on huoltoapulain 34 §:n tarkoittamasta ennakosta. Muutoinkaan ei näin maksettua eläkettä ilman painavia syitä vastoin eläkkeensaajan tahtoa saa käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan huoltoon, jolta eläke-erä on suoritettu. Eläkkeensaajan ollessa 43 §:n tarkoittamassa hoidossa, on 1 momentin nojalla nostettun eläkkeen käyttämisestä laitoshoitomaksujen korvaamiseen voimassa, mitä 43 §:n 3 momentissa on säädetty.

Esityksen eläkkeen maksamisesta 1 momentin mukaisesti muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen voi tehdä eläkkeensaaja, hänen puolisonsa, muu omaisensa tai se, joka on pääasiallisesti huolehtinut hänestä, sosiaalilautakunta taikka kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämän lain 30 §:n 4 momentin 14 a ja 14 b kohta sekä 6 momentti tulevat voimaan päivänä kuuta 1982 ja niitä sovelletaan määrättäessä tukiosaa vuodelta 1982.

Tämän lain 42 §:n 1 momentti sekä 43 ja 44 § tulevat voimaan 1 päivänä lokakuuta 1982.

Tämän lain 39 §:n 4 ja 6 momentti tulevat voimaan päivänä kuuta 1982.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

tukiliselain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun tukiliselain (590/78) 7 §:n 6 momentti; sekä

lisätään 7 §:n 4 momenttiin uusi 3 a ja 3 b kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

3 a) tapaturmavakuutuslain (526/81) mukaista haittarahaa;

3 b) työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi tahti työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) perusteella koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;

Työtulolla tarkoitetaan, mitä siitä on kansaneläkelain 30 §:n 6 momentin nojalla säädetty.

Työtulolla tarkoitetaan, mitä siitä on kansaneläkelain 30 §:n 6 momentin nojalla säädetty, kuitenkin siten, että työtuloksi rinnastetaan myös työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava ansionmenetyksen korvaus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1982 ja sitä sovelletaan määrättäessä tukiliseläitä vuodelta 1982.

3.

Laki**eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 6 §:n 2 momenttiin uusi 5 a ja 5 b kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***6 §**

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

5 a) tapaturmavakuutuslain (526/81) mukaista haittarahaa;

5 b) työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi annettavan tai työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) perusteella koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1982 ja sitä sovelletaan määrittäessä asumistukea vuodelta 1982.

4.

Laki**rintamasotilaseläkelain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain 8 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (1085/80); sekä lisätään 8 §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 30 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla, uusi 3 a ja 3 b kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***8 §**

Vuosituloksi ei lueta:

3 a) tapaturmavakuutuslain (526/81) mukaista haittarahaa;

3 b) työ- ja ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi tai työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) perusteella koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;

Voimassa oleva laki

Milloin rintamasotilaseläkkeensaajan puoliso ei saa kansaneläkettä, luetaan puolison työtulosta vuosituloksi vain se osa, joka ylittää 12 040 markkaa. Mitä työtulolla tarkoitetaan, säädetään asetuksella.

Ehdotus

Jos rintamasotilaseläkkeensaajan puoliso ei saa kansaneläkettä eikä rintamasotilaseläkettä, luetaan puolison työtulosta vuosituloksi vain se osa, joka ylittää 12 040 markkaa. Mitä työtulolla tarkoitetaan, säädetään asetuksella, kuitenkin siten, että työtuloksi rinnastetaan myös työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava ansionmenetyksen korvaus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1982 ja sitä sovelletaan määrättäessä rintamasotilaseläkettä vuodelta 1982, kuitenkin siten, että lain 8 §:n 4 momenttia sovelletaan vain vuoden 1982 elokuun loppuun.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastavat virallisen elinkustannusideksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1976 lokakuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.
